

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızın çok kıymetli Genel Müdürü, Sayın Meclis Başkanım, Değerli Divan, Meclisimizin Kıymetli Üyeleri, Basınımızın güzide Temsilcileri;

Hepinizi şahsım ve Yönetim Kurulumuz adına saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce; geçen hafta acı bir kaybımız oldu. Taziyelerimi bir kez de buradan sunmak istiyorum. Odamız eski Genel Sekreterlerinden, Ankara Sanayi Odası 2. Organize Sanayi Bölgesi Müdürümüz Sayın Ayhan Özer'in kıymetli eşi Profesör Doktor Ayşe Nurdan Özer'i sonsuzluğa uğurladık. Başımız sağ olsun. Merhumeye Allah'tan rahmet, Ayhan Bey'e ve ailesine sabırlar diliyorum. Mekanı cennet olsun.

Küresel büyüme beklentileri, kısa ve orta vadeli dönemde iyileşme sinyalleri vermesine rağmen, geçmiş döneme göre düşük kalmaya devam ediyor.

Küresel enflasyonun 2024 yılında yüzde 5,8; 2025 yılında ise yüzde 4,3 seviyesine düşmesi beklenirken, gelişmekte olan ülkelerde dezenflasyon sürecine yönelik hizmet ve gıda enflasyonu başta olmak üzere riskler hala devam ediyor. Küresel enflasyonun 2025'te tahminlerin altında yavaş bir iyileşme sürecine girmesi öngörülüyor. Bu öngörü, merkez bankalarının, para politikasını gevşetme konusunda temkinli kalmaya devam edeceklerini gösteriyor.

Diğer yandan, artan borç ve yüksek faiz baskıları büyümeyi tehdit ederken; küresel piyasalar, sıkılaştıran finansman koşulları sebebiyle daha oynak ve kısıtlayıcı bir seviyede kalıyor.

Dünya Ekonomik Forumu'nun Eylül 2024 anketine katılanların %54'ü, gelecek yıl ekonomik durumunun değişmeyeceğini belirtirken, %37'si ise zayıflama bekliyor.

Diğer taraftan, Trump'ın seçimleri kazanmasıyla Amerika Birleşik Devletleri'nin gelecekteki mali, parasal ve ticaret politikaları şekillenirken, bunun küresel çapta da yansımaları ortaya çıkacaktır. Yüksek tarifeler ve korumacılık önlemleriyle uluslararası pazarlarda rekabet zorlaşacak, küresel büyüme ivme kaybedecektir.

Değerli Meclis ve Komite Üyeleri,

Sanayi üretimimizde daralma devam ediyor. Eylül'de aylık %1,6'lık artışa rağmen yıllık bazda %2,4 oranında düştü ve 6 aylık daralma serisi devam etti. Ara ve sermaye mali üretim ve ithalatındaki zayıflama önümüzdeki dönem üretim için hiç iyi sinyaller vermiyor. Bu karamsar tabloya karşın olumlu bir gelişme ise Ocak ayında 90,3'e kadar düşen yüksek teknoloji endeksinin Eylül'de 124,8'e çıkarak son 6 ayın en yüksek seviyesine ulaşması oldu.

Sanayi üretimindeki daralmada; ana ihracat pazarlarımızın başında gelen Avrupa ekonomisindeki durgunluk ve son dönemde uygulanan sıkılaştırma adımlarının etkili olduğu görülüyor.

Sanayi üretiminin öncül göstergesi olan imalat PMI üst üste yedinci ayda 50 eşik değerinin altında kaldı. Üretim, yeni siparişler, istihdam, satın alma faaliyetleri, neredeyse bütün sektörlerde daralma gözlemliyoruz. Gıda hariç tüm sektörler eşik değer olan 50'nin altında.

Merkez Bankası son para politikası toplantısında sekizinci kez politika faizini %50'de sabit tuttu. Enflasyonla mücadelenin başarıya ulaşabilmesi için uygulanan bu sıkı para politikasına desteğimizi daha önce de açıklamıştık. Enflasyon düşecektir, bundan şüphemiz yok; ama ne pahasına düştüğü çok daha önemli. Enflasyonla mücadelede yaşanan tahribatı minimuma indirecek tedbirlerin devreye alınması, özellikle de üretimin devamlılığına yönelik desteklerin sağlanması son derece elzemdir.

Mevcut tabloyu destekler mahiyette, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğimizin Ekim ayı açılan ve kapanan şirket istatistikleri raporuna göre; 2024'ün ilk 10 ayında, geçen yılın aynı dönemine göre kurulan şirket sayısı %12,2 azalırken, kapanan şirket sayısı ise %21,2 artmıştır. 2023 ile 2022 yılını kıyasladığımızda ise kurulan şirket sayısı %16,2 azalmış, kapanan şirket sayısı ise %27,5 artmıştır. Yani şirketlerimizi kapatıyoruz ama yerlerine yenisini açamıyoruz.

Yüzde 50 seviyesindeki politika faizi, ticari kredi faizlerinin de yüksek kalmasına neden oluyor ve sanayicilerimizin finansmana ulaşması her geçen gün zorlaşıyor. Bu durum reel sektörde çoklu tahribatlara ve farklı sorunların ortaya çıkmasına neden oluyor.

Mevcut durumda üretim, istihdam ve ihracatın daralmaması için reel sektörün finansman açısından mutlaka desteklenmesi, üretime yönelik kredilerin genişlemesi gerekiyor. Uygun maliyetli kredi için ilgili kurumların teknik çalışmalarının hızlı bir şekilde uygulamaya geçirilmesi temel beklentimizdir. Hazine garantili Kredi Garanti Fonu limitlerin açılması firmalarımızı rahatlatacak bir tedbir olacaktır.

Sayın Başkan, Kıymetli Meclis Üyeleri,

Son 12 ayda 262 milyar dolar ihracat yaparak Cumhuriyet tarihimizin rekorunu kırdık. Diğer taraftan dış ticaret dengemizde 31,1 milyar dolar iyileşme yaşandı. Bu iyileşme ithalatımızdaki düşüşten kaynaklanıyor. İthalatımız neden düşüyor? Çünkü yavaşlayan sanayimizin, yurt dışından aramalı ve sermaye malı talebi azalıyor. Buna karşın, tüketim malı ithalatımız ise hız kesmeden artmaya devam ediyor. Yılın ilk 9 ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre aramalı ithalatımız %12,9; sermaye malı ithalatımız ise %1,6 azalırken; tüketim malları ithalatımız %13,5 arttı.

Son gelen verilere göre uzun zaman sonra yatırım malı ithalatımız, tüketim malı için yaptığımız ithalatın altına düştü. Yani yatırım ve üretimimiz azalıyor, ithal tüketimimiz artıyor.

Dış ticaret açığımızı, üretimimiz düşmeden azaltmak için her şeyden önce sanayide teknoloji düzeyini ve verimliliği arttırmalıyız. Ar-Ge ile inovasyonu öncelikli stratejik alan olarak belirleyip, yeşil ve dijital dönüşümü gerçekleştirmemiz gerekiyor.

Ar-Ge konusunda Ankara olarak gurur duyacağımız bir tabloyu da sizlerle paylaşmak istiyorum. Yüksek teknoloji ve inovasyon ekosisteminin temel itici gücü olan Ar-Ge harcamalarında Ankara'mız Türkiye'nin lideri oldu.

TÜİK'in verilerine göre Ankara'mız; 2023 yılında 112,2 milyar TL ile Türkiye'nin toplam Ar-Ge harcamasının %29,7'sini gerçekleştirerek, İstanbul'u geride bırakıp ilk sıraya yerleşti. İhracatında yüksek teknoloji payı yüzde 13 ile diğer büyük sanayi kentlerinden katbekat yüksek olan Ankara'mız, Ar-Ge harcamalarını da her geçen gün artırarak, sanayi ve teknolojinin başkenti olma hedefine kararlı adımlarla yürüyor.

Diğer taraftan Türkiye İhracatçılar Meclisi verilerine göre Ankara'mız 2024 yılının ilk 10 ayında 11,4 milyar dolarlık ihracat hacmine ulaştı ve liman şehri İzmir'i de geride

bırakarak 4. sıraya yükseldi. Bu, liman şehri olmayan Ankara'mız için gurur veren büyük bir başarıdır. Yakın zamanda üçüncü sıraya yükseleceğimize de inanıyorum.

Ülkemizin Ekim ayı ihracatı, geçen yılın aynı ayına göre %3,6 artarken, Ankara'mızın ihracatı %34,4 yükseldi; bir önceki yılın aynı ayına göre 390 milyon dolar daha fazla ihracat yaptık. Tüm zorluklara rağmen bu rakamlara ulaşmamıza katkı sağlayan siz sanayicilerimizi gönülden tebrik ediyorum.

Ankara'da hedefimiz uluslararası düzeyde teknolojiyi ve yenilikleri üretecek noktaya ulaşarak, ihracat hacmimizi daha da yukarı çıkarmak olacaktır.

Değerli sanayici yol arkadaşlarım,

Son dönemde dış ticarette rekabet gücümüzün nasıl artırılacağı ya da korunacağı yönünde tartışmalar yaşanıyor. Şüphesiz ki, yüksek rekabet gücü, sürdürülebilir ekonomik büyümenin ve orta gelir tuzağından çıkışın en önemli anahtarlarından biridir.

İhracatta rekabet deyince biz sanayiciler döviz kuruna odaklanıyoruz. Enflasyonun altında kalan kur artışı ile rekabet avantajımızı kaybettiğimizi düşünüyoruz. Haksız da değiliz, ama unutmayalım ki rekabetçi bir yapıya ulaşmak için tek başına döviz kuru bir anlam ifade etmez.

İhracatçımızın rekabet gücünde süregelen zayıflıklar söz konusu.

Ülkemiz, 2024 Dünya Rekabet Edebilirlik Endeksinde 6 basamak düşerek 67 ülke arasında 53. sıraya geriledi. Endekste ülkemiz için yapılan değerlendirmede; rekabet gücümüzün artırılabilmesi için yapısal reformların yapılması, gelir eşitsizliğini azaltıcı önlemlerin alınması, eğitim ile işgücü piyasalarının mevcut eğilim ve gelecek kurgusuyla yeniden yapılandırılması, enflasyon ile etkili biçimde mücadele edilmesi ihtiyacına vurgu yapılıyor.

67 ülkenin değerlendirildiği endeksin alt kırılımlarına baktığımızda; devlet verimliliği kriterinde 63'üncü, iş verimliliğinde 52'nci, ekonomik performansta 34'üncü ve altyapı kriterinde ise 47'nci sırada yer alıyoruz. Özellikle devlet verimliliği ve iş verimliliği kriterlerinde çok gerilerdeyiz.

Düşük maliyetli işgücüne dayalı ihracattan vazgeçip, yüksek katma değerli üretim modeline geçmemiz, verimliliği arttırmamız gerekiyor.

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı TEPAV'ın Kurucu Direktörü Güven Sak Hocamızın bir köşe yazısında çok güzel bir başlık vardı;

“Verimsiz işletme sahibi döviz kuru hesabı yapar” ifadeleriyle rekabetçiliğin sadece döviz kuru avantajıyla olmayacağını çok güzel özetlemiş.

Değerli Meclis ve Komite Üyeleri,

Yılın sonuna yaklaşırken ekonomi gündemimizin en önemli başlıklarından birisi malumunuz olduğu üzere asgari ücret. Çalışanlarımızın daha iyi bir yaşam kalitesi için daha iyi ücretler alması, öncelikle biz işverenleri memnun eder. İşyerinde mutlu ve huzurlu çalışanlarımızın olması hem verimliliğe hem çalışma barışına olumlu katkı sağlayacaktır.

Asgari ücret ülkemizde, sadece çalışana verilebilecek minimum ücret anlamında kullanılmıyor, birçok kalemi de etkiliyor. Yapılan düzenleme sadece asgari ücreti değil, zincirleme olarak tüm ücretleri etkileyecektir. Bu artışların gecikmeli de olsa mal ve hizmet fiyatlarına yansımaları, dezenflasyon sürecini sekteye uğratma riski de taşımaktadır. Çok boyutlu ve farklı yansımaları olan bu konu, titizlikle ve adil bir şekilde değerlendirilmelidir.

Asgari ücret tespit komisyonunda hem çalışan hem de işveren tarafının talep ve ihtiyaçlarını esas alan, ülkemizin gerçeklerinden kopmayacak bir rakamın tespit edileceğini düşünüyorum. Mevcut ekonomik koşullarda firmalarımız kar etmeyi bir kenara bırakmış, sadece ayakta kalmaya çalışıyor.

Çalışanlarımızın gelirini arttıracak, ülkemizde üretimin devamlılığını sağlayacak böylesine önemli bir konu, siyasi malzeme yapılmadan ele alınmalı, gerçeklikle bağdaşmayan popülist söylemlerden uzak tutulmalıdır.

Değerli Meclis ve Komite Üyeleri,

İçişleri Bakanlığının, göçmen işçi yasal altyapısını oluşturacak bir düzenleme konusunda çalıştığı medyaya yansdı. Buna göre, her sektörün çalışan ihtiyacına yönelik kriterlerin belirlenip, yurt dışından çağrıya çıkılması gündemde.

Biz dünyanın en çok düzensiz göç alan ülkesiyiz ve maalesef bu sorun kanayan bir yaramız olmaya devam ediyor. Düzensiz göçmenler çok büyük ölçüde nitelsiz işgücünden oluşuyor. Bu durum, sanayimizin nitelikli personel ihtiyacını karşılamadığı

gibi ÷lkemize altyapı, barınma, ulaştırma, eğitim, sağlık, istihdam, sosyal g÷venlik, i g÷venlik ve benzeri alanlarda artan maliyetler y÷kl÷yor. Doğurganlık oranı çok y÷ksek olan g÷menler, demografik yapımız için de çok b÷y÷k risk oluşturuyor.

Öte yandan, sanayide donanımlı çalışan açığı gibi bir gerçekle karşı karşıyayız. İhtiyacımız olan sekt÷rlerde, mesleklerde ve b÷lgelerde üretimimizin sürdür÷lebilirliği açısından g÷men işçi alıştırılmasına yönelik düzenleme yapılmasını olumlu buluyoruz.

Çalışma ve Sosyal G÷venlik Bakanlığı Uluslararası alışma Genel Müdürümüz bu önemli konuda sizlere ayrıntılı bilgilendirme yapacak.

Kısa vadede bu politika tercihi ile çözüm üretilebilir ancak sorunun asıl çözüm noktası hep söylediğimiz gibi eğitim politikamızda yapılacak reformlardır. Ülkemizde alışma çağındaki genç nüfus yaşlı nüfusun toplamından fazla; yani "demografik fırsat penceresi" azalsa da hala açık. Diğer taraftan 15-29 yaş grubunun yüzde 26,3'ü, yani 3 milyonun üzerinde gencimiz ne eğitimde ne de istihdamda. Her 100 gençten 26'sı ev genci. Ne yazık ki bu konuda OECD rekoru bizde.

Boşta gezen genç nüfusumuzu alıştıramazsak kalkınamayız. Kısa vadede bu değirmi ni döndürmek için su taşıyalım; yurt dışından işçi getirelim. Ama geleceğimizi garanti altına almak istiyorsak, mutlaka ve mutlaka genç nüfusumuzu istihdama katacak politikaları şimdiden, çok acil bir şekilde uygulamaya başlamamız gerekiyor.

Gençlerimizi iyi bir eğitimle meslek sahibi yapmalıyız. Onlara umut vermeliyiz. Unutmamalıyız ki, umudu olmayan nesil, kayıp nesildir.

özüm yolu ise kapsamlı bir mesleki eğitim planlamasıdır. Mesleki eğitimin önemini defaatle her ortamda dile getirmeye çalışıyorum. Mesleki eğitimde sanayinin ihtiyaçlarına uygun bir planlama yapılmazsa, diplomalı işsiz sayımız da artmaya devam edecektir. Ne eğitimde ne de istihdamda olan 3 milyon gencimizi istihdama kazandıracak Mesleki Eğitim ve Beceri Geliştirme İş Birliği Protokolü MEGİP benzeri bir programı hızla devreye almamız gerekiyor.

En çok aranan mesleklerde bizim gibi meslek odaları, yerel yönetimler ve kamunun ilgili kurumlarıyla ortaklaşa, iş garantili programların yürürlüğe konması arzumuzdur. Ankara Sanayi Odamızın Sürekli Eğitim Merkezi ASOSEM'in tecrübesi bütün paydaşlara

ışık tutacak niteliktedir. Eğitim konusunda hazırlıklarını sürdürdüğümüz bir raporu da yakın zamanda kamuoyuyla paylaşacağımızı bildirmek isterim.

Göçmen işçi getirmeye yönelik adımları atarken, bu gerçekleri de göz ardı etmemeliyiz.

Kıymetli sanayici yol arkadaşlarım,

Yılın ikinci Meslek Komiteleri Ortak Toplantımızı Aralık ayı içinde yapacağız. Toplantımızda çalışmalarını TEPAV ile ortaklaşa yürüttüğümüz İllerin Teknolojik Gelişmişlik Endeksi'ni de kamuoyu ile paylaşacağız ve bundan böyle her yıl bu Endeksi Ankara Sanayi Odası açıklayacak.

Ülkemizin dijital altyapısı, yenilikçilik kapasitesi, sektörel yapısı, teknoloji çıktıları ve yaşam kalitesi çerçevesinde oluşturulan Endeks, iller arasındaki gelişmişlik farklarını kapatacak doğru politikaların geliştirilmesine katkı sağlayacak.

Bu duygu ve düşüncelerle sözlerime son verirken, hepinizi saygıyla selamlıyorum.